
KRONIKA.

Z Czechosłowacji. Na podstawie listu prof. Lubora Niederlego, zasłużonego autora „Slovanskich Starozitnosti“ podajemy tu garść informacji o pracach z dziedziny archeologii przedhistorycznej w Czechach. Powstało tam niedawno towarzystwo prehistoryczne pod nazwą „Spolecnost ceskych praehistoriku“, dla całej Rzeczypospolitej Czechosłowackiej, z sekcją czeską, morawską i słowacką. Z powodu ogromnych kosztów druku zrezygnowano z wydawania osobnego organu, natomiast postanowiono wydawać oddzielne

prace członków. Na pierwszy ogień pójdzie odbitka rozprawy dr. Albina Stockyego o neolicie czeskim, drukującej się obecnie w „Památkach Archeologicznych“. Wspomniany autor habilitował się niedawno w uniwersytecie niemieckim w Pradze z archeologii przedhistorycznej, poza tem przygotowują się dalsze habilitacje na uniwersytetach w Bernie i w Bratisławie (Pezsburgu).

Założono też w Pradze „Państwowy Instytut Archeologiczny“, którego dyrektorem jest prof. dr. Lubor Niederle. Celem insty-

tu tu jest prowadzenie badań wykopaliskowych, ma on zatem cele czysto praktyczne. Państwo wyznaczyło na ten cel ok. 50000 koron. Z instytutem połączona jest wielka pracownia konserwatorska dla utrwalania wykopanych przedmiotów, które następnie oddaje się do muzeum. Do pomocy dyrektorowi dodano trzech konserwatorów państwowych. Są nimi dla Czech — Jos. Jira, dla Moraw — inż. Cervinka, dla Słowacji — Dr. J. Eisner.

Pięćdziesięciolecie Fińskiego Towarzystwa Archeologicznego. W r. 1920 obchodziło Fińskie Tow. Archeologiczne (Suomen Muinaismuistoyhdistyksen) w Helsingforsie półwiekowy jubileusz istnienia. Rocznicę tę uczciło towarzystwo poświęceniem ostatniego (XXX) tomu swego rocznika (Suom. Muin. Aikakauskirja) pamięci mężów, zasłużonych około rozwoju towarzystwa. Pomieszczono więc w tomie tym obszerny życiorys J. R. Aspelina, ojca archeologii prehistorycznej fińskiej, Th. Schvindta, zasłużonego badacza etnografii fińskiej, kierownika działu etnograficznego Muz. Tow. Archeol. Fińskiego, wreszcie obszerną historję działają Towarzystwa.

Z Muzeum Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Zbiory prehistoryczne Tow. Przyj. Nauk wzbogaciły się w ciągu r. 1920 całym szeregiem cennych przedmiotów oraz całych kolekcji, które ilościowo i jakościowo przewyższają niewątpliwie cały dorobek pięciu lat wojennych. Nabyto zatem kosztem 600 mk, zbiór radcy Zindlera ze Środy, otrzymano w depozyt bogatą kolekcję arch. Köewitza z Poznania, obejmującą ok. 300 przedmiotów, a nabytą przez Instytut Prehistoryczny Uniw. Pozn., dalej uzyskano od magistratu w Szamocinie resztę zbiorów archeologicznych, stanowiących część tamtejszego Muzeum miejskiego, otrzymano w depozyt cenną kolekcję po śp. Wiktorze hr. Czarneckim z Gogolewa, zdołano także uratować i pozyskać dla muzeum część zbiorów archeologicznych dawnego Muz. Powiatowego w Inowrocławiu. Poza tem wzbogaciły się zbiory dzięki wycieczkom archeologicznym i rozkopywaniom, przedsiębioranym przez kierownictwo, szeregiem dalszych cennych okazów, wśród których wymieniamy zawartość 4 grobów skrzynkowych z wczesnej epoki żelaznej, rozkopanych w Smętowie, w pow. kartuskim. Dzięki pozyskaniu zdolnej siły technicznej wznowiono w r. u. systematyczną parę około utrwalenia wszystkich przedmiotów żelaznych oraz rekonstruowania cenniejszych okazów ceramicznych. W rozwoju działu archeologicznego rok ubiegły jest jednym z najpomyślniejszych.

Nominacja. Prof. Dr. A. M. Tallgren, konserwator Muzeum Państwowego w Helsingforsie, zaszczytnie znany badacz prehistorji fińskiej i wschodnioeuropejskiej, powołany został w r. b. na katedrę archeologii przedhistorycznej w uniwersytecie estońskim w Dorpacie.

Encyklopedia archeologii przedhistorycznej. Związek nakładców dzieł naukowych w Niemczech planuje wydanie obszernej encyklopedji prehistorycznej, której kierownictwo powierzono dr. Ebertowi, docentowi prehistorji w uniwersytecie królewieckim. Wydawnictwo to ma obejmować cały obszar prehistorji europejskiej, egipskiej oraz bliższego wschodu azjatyckiego, opracowanej przez specjalistów. Zewnętrznie podobna będzie encyklopedia mniejwięcej do Hoopsa: Reallexicon der germanischen Altertumskunde.

Biblioteka Instytutu Prehistorycznego Uniwersytetu Poznańskiego. Przy organizacji Instytutu postawiono sobie m. i. za cel stworzenie jaknajkompletniejszej biblioteki, obejmującej — o ile możności — wszystkie ważniejsze wydawnictwa książkowe i periodyczne, odnoszące się nietylko do prehistorji Polski, lecz i ziem sąsiednich oraz reszty Europy. Z powodu szczupłych środków finansowych nie udało się dotychczas zrealizować w całości planu powyższego, jednakże już dziś bibliotekę Instytutu Prehistorycznego uważać można za najbogatszy zbiór czasopism treści prehistorycznej w Polsce. Ponieważ biblioteka ta służy nietylko potrzebom słuchaczy archeologii przedhistorycznej, lecz przystępna jest także — za pozwoleniem dyrektora Instytutu — osobom, pracującym naukowo na polu prehistorji, podajemy tu dla informacji tytuły najważniejszych czasopism obcojęzycznych, reprezentowanych w księgozbiore. Z wydawnictw niemieckich posiada biblioteka kompletne serie: Archiv für Anthropologie, Zeitschrift für Ethnologie, Verhandlungen der Berl. Anthropologischen Gesellschaft, Nachrichten über deutsche Altertumskunde, Praehistorische Blätter, Mannus, Praehistorische Zeitschrift, Baltische Studien, Jahrbücher des Vereins für Mecklenburgische Geschichte u. Altertumskunde, Mainzer Zeitschrift, Mitteilungen der Anthropologischen Gesellschaft in Wien, Mitteilungen der praehistorischen Kommission d. Akad. d. Wissenschaften in Wien, Monatsblätter der Gesellschaft für Pommersche Geschichte und Altertumskunde, Annalen des Vereins für Nassauische Altertumskunde und Geschichte i Mitteilungen tegoż towarzystwa, Niederlausitzer Mitteilungen, Schlesiens Vorzeit in Bild und Schrift. Z innych czasopism posiada Instytut Pre-

historyczny Un. Pozn. up. Pamatky Archaeologicke a Mistopisne (komplet), Vjesnik Hrvatskogo Arh. Društva w Zagrzebiu, Fornvänner, Mémoires des Antiquaires du Nord, Sitzungsberichte der Gelehrten Estnischen Gesellschaft w Dorpacie, Nordiska Fortidsminder, Archeologiai Ertesitö, Suomen Museu, Finskt Museum, Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja, Bullettino di paleologia italiana i i.

Wykopalska w pow. raciborskiem. W Wojnowicach odkryto cmentarzysko pogańskie. Mianowicie wykopano kilka dosyć artystycznie wykonanych urn, w których mieściły się kości i różne przedmioty wartościowe. Zaznaczyć wypada, że przed kilku laty znaleziono w Starejwsi niedaleko kościoła Najśw. Marii Panny znaczną ilość urn starodawnych, co łącznie z innymi, dawniejszemi odkryciami wskazuje na to, że w starożytności powiat raciborski był dosyć gęsto zaludniony. („Kurj. Pozn.“ nr. 277 z 1. grudnia 1920 r.)

Pierwsze ślady kultury unietyckiej w Wielkopolsce. Kultura unietycka, tak bogato reprezentowana na Śląsku Środkowym i Dolnym, na Morawach, w Czechach, w Saksonji i Turyngji i Brandenburgji, z Wielkopolski dotąd znaną nie była, jakkolwiek za możliwością odkrycia i tutaj znalezisk typu unietyckiego przemawiać mogła zupełna niemal identyczność ceramiki sznurowej wielkopolskiej z ceramiką sznurową śląską, której kultura unietycka jest tylko dalszym ciągiem niejako. Do niedawna znaleźmy z Wielkopolski dwa tylko przedmioty, które mogły świadczyć o istnieniu tutaj kultury unietyckiej, mianowicie szpilę brązową tzw. cypryjską z końcem zwiniętym w swój spiralny, cylindryczny a następnie okręconym naokoło szyjki, znalezioną w Zaborowie, w pow. wschowskim oraz naczyńko gliniane z kulistym dnem, ostro zała-

manym brzuścem i brzegiem silnie na zewnątrz wygiętym, zaopatrzone w jedno uszko osadzone na zalomie, pochodzące z Nadziejewa, w pow. średzkim (Blume: Katalog wyst. pozn. 1909 r., tabl. 3, ryc. 903). Obecnie przybył nam nowy okaz bardzo charakterystyczny dla tej kultury, mianowicie szpila z główką stożkową, zaopatrzoną w uszko na końcu, znaleziona w nieznanych bliżej okolicznościach w Wilnowie, w pow. śmigielskim. Typ ten, jak wiadomo, rozwinął się z wspomnianych poprzednio szpil cypryjskich. Okaz wielkopolski, pozyskany do Muz. Tow. Przyj. Nauk (jako dra. p. Kuszy z Poznania) powiększa szczerpłą ilość naszych zabytków, charakterystycznych dla kultury unietyckiej, i jest jednym świadectwem więcej, przemawiającem za istnieniem i u nas tej ciekawej kultury. Nowe odkrycia w Brandenburgji wskazują, że i tam kultura unietycka sięga dalej na północ, niż to do niedawna przypuszczano (Por. Götze: Die vor- u. frühgesch. Altertümer der Kreise Lebus u. Frankfurt a/O., str. VII, 17, ryc. 36 i str. 71).

Bułgarski instytut archeologiczny. „Djen“ sofijski donosi, iż z prywatnego klubu archeologicznego, założonego w 1901 r. przez muzeum archeologiczne, powstał obecnie instytut archeologiczny. Zadaniem jego będzie wszechstronne popieranie studjów starożytności i pamiątek naukowych na ziemiach bułgarskich, jednocześnie badanie źródeł historycznych. Instytut będzie szukał wykopalisk i robił wyprawy naukowe. Prócz tego niezadługo rozpocznie swoje wydawnictwo czasopismo archeologiczne. Rząd zobowiązał się do subwencji rocznej 200 000 lw. Prezesem honorowym jest minister oświaty, przy którego pośrednictwie instytut utrzymuje łączność z rządem. W ten sposób nauka archeologii w Bułgarji ma szerokie pole do działania i może się swobodnie rozwijać.

Ark. 236 / 85 d.
22. VII. 85